Rapport

Diarienummer
436-2811-2016

Lavar i fäbodmiljöer

Inventering av lavar i fäbodmiljöer i Jämtlands län 2016

Länsstyrelsen
Jämtlands län

Omslagsbilder
Hackåsvallen byggnad nr 9, Östvallen objekt 16, gärdesgård, ladlav Cyphelium tigillare (NT) på Östvallen byggnad nr 7 samt varglav Letharia vulpina (NT) på Östvallen byggnad nr 8.

Foto: Fredrik Jonsson.

Utgiven av
Länsstyrelsen Jämtlands län
Oktober 2017

Beställningsadress
Länsstyrelsen Jämtlands län
831 86 Östersund
Telefon 010-225 30 00

Ansvarig
Eva Karlsson

Text
Fredrik Jonsson & Ulrika Nordin

Tryck
Länsstyrelsens tryckeri, Östersund 2017

Löpnummer
2017:23

Diarienummer
436-2811-2016

Publikationen kan laddas ner från Länsstyrelsens hemsida
www.lansstyrelsen.se/jamtland

Innehållsförteckning

Inledning 4
Metodik 4
Inventeringsförfarande 4

Resultat & diskussion 5
Lavar i fäbodmiljöerna – sammanfattning 5

Fäbodarna 8
Hackåsvallen 8
Östvallen 20
Myhrbodarna 30
Sakrisbodarna 37
Ljåbuan 41

Inledning

Denna rapport redovisar resultatet från en inventering av sex fäbodar i Jämtlands län som en del i projektet ”biologiskt kulturarv vid fäbodmiljöer i Jämtlands län”. Inventeringen har inriktats på arter av lavar som ingår i ”Åtgärdsprogram för bevarande av hotade lavar på kulturved i odlingslandskap” (Naturvårdsverket rapport nr 6439).

Metodik

Inventerade fäbodar

De fäbodar som ingick i inventeringen finns listade i tabellen nedan. Fäbodarna inventerades hösten 2016 förutom Långbodarna som inventerades år 2013. Alla utom Sakrisbodarna är belägna relativt högt över havet.

Tabell 1. Inventerade fäbodar med uppgifter om kommun, höjd över havet och antal inventerade byggnader.

Fäbod	Kommun	Höjd över havet (meter)	Antalet inventerade byggnader
Hackåsvallen	Härjedalen	810–820	7
Östvallarna	Härjedalen	750–780	17
Myhrbodarna	Krokom	625–645	11
Sakrisbodarna	Berg	460	8
Långbodarna	Berg	670–680	8
Ljåbodarna	Krokom	710	7

Inventeringsförfarande

Inventeringen av fäbodarna koncentrerades främst till lavar knutna till timmerbyggnader, gärdesgårdar och hässjevirke, så kallad kulturved. För varje byggnad noterades koordinater, om väggarna var byggda av brädor, rundvirke eller om de var bilade, taktyp, om byggnadens väggar var målade eller behandlade på något vis. Förekomst av lavar som ingår i åtgärdsprogrammet noterades, var på byggnaden de växte och hur stor yta de täckte. Även förekomst av rödlistade arter, signalarter och andra sällsynta arter noterades.

Ett översiktsfoto togs på varje byggnad samt ofta närbilder på förekomster av kulturvedslavar och andra sällsynta lavar. En del rödlistade lavar och signalarter noterades även på träd i fäbodarnas omgivningar.

Resultat & diskussion

Lavar i fäbodmiljöerna – sammanfattning

På de gamla fäbodbyggnaderna hittades sammanlagt tio rödlistade lavarter och tre signalarter. De rödlistade lavarterna var en blandning av arter som främst förekommer på människoskapad kulturved och typiska skogarter, som vanligtvis finns i naturliga skogsmiljöer.

Påträffade arter som huvudsakligen växer på kulturved är ladparasitspik Sphinctrina anglica (hotkategori EN) och staketflamlav Ramboldia insidiosa (VU), medan arter som växer både på kulturved och naturlig ved är ladkantlav Protoparmelia oleagina (VU), staketflarnlav Pycnora praestabilis (VU), ladlav Cyphelium tigillare (NT) och varglav Letharia vulpina (NT). Lavar som huvudsakligen växer på naturlig ved är vedflamlav Ramboldia elabens (NT), gul dropplav Cliostomum corrugatum (NT), vedskivlav Hertelidea botryosa (NT) och dvärgbägarlav Cladonia parasitica (NT).

Tabell 2. Rödlistade lavar, signalarter och övriga kulturvedsväxande lavar som påträffades under inventeringarna. Antalet växtplatser (byggnader eller gärdesgårdar) på respektive fäbod redovisas. Rödlistekategorier: NT = nära hotad, VU = sårbar, EN = starkt hotad (Artdatabanken). S = signalart för skyddsvärd skog (Skogsstyrelsen). Ö = övriga arter, här har vi tagit med några arter som inte är rödlistade, men som har sin huvudsakliga hemvist i Sverige på kulturved.

Art	Hot-kat.	Hackåsvallen	Ljåbodarna	Myhrbodarna	Sakrisbodarna	Östvallen	Långbodarna (2013)	Totalt
Ladparasitspik Sphinctrina anglica	EN						2	2
Ladkantlav Protoparmelia oleagina	VU	3	1			6	3	13
Staketflarnlav Pycnora praestabilis	VU					1		1
Staketflamlav Ramboldia insidiosa	VU		1					1
Ladlav Cyphelium tigillare	NT	4	3	5		7	2	21
Varglav Letharia vulpina	NT	3				9	1	13
Vedflamlav Ramboldia elabens	NT	3		1		3	1	8
Gul dropplav Cliostomum corrugatum	NT			4				4
Vedskivlav Hertelidea botryosa	NT				1	2		3
Dvärgbägarlav Cladonia parasitica	NT				1			1
Sotlav Cyphelium inquinans	S	4	2	5		5	4	20
Brun nållav Chaenotheca phaeocephala	S			2		3		5

Art	Hot-kat.	Hackåsvallen	Ljåbodarna	Myhrbodarna	Sakrisbodarna	Östvallen	Långbodarna (2013)	Totalt
Kornig nållav Chaenotheca chlorella	S			1				1
Thelomma Thelomma ocellatum	Ö	5	3	3	1	8	1	21
Vedpyttelav Strangospora moriformis	Ö	2	1	5	1	6		15
Antal rödlistade arter		4	3	3	2	6	5	10

Den vanligaste av de rödlistade lavarna som sågs i fäbodmiljöerna var ladlav (21 fynd) följt av varglav och ladkantlav (13 fynd vardera). Lite ovanligare var vedflamlav (8 fynd). De övriga påträffades med mellan 1–5 fynd vardera. Bland signalarterna och övriga arter var sotlav Cyphelium inquinans (S) och thelomma Thelomma ocellatum vanligast med 20 respektive 21 fynd. Även vedpyttelav Strangospora moriformis var ganska vanlig med 15 fynd.

Ladparasitspik Sphinctrina anglica (EN) är en av fokusarterna för åtgärdsprogrammet för lavar på kulturved och förekommer sällsynt i Jämtland, främst kring Storsjön. Ladparasitspik påträffades inte på någon av fäbodarna som inventerades 2016, men den hittades vid Långbodarna när dessa inventerades år 2013. Den växte där på två gamla timmerbyggnader. Byggnaderna som ladparasitspiken fanns på var renoverade och man hade bytt ut många av stockarna. Ladparasitspiken växte på de gamla, inte utbytta stockarna.

Den vanligaste rödlistade laven på fäbodbyggnaderna var **ladlav Cyphelium tigillare** (NT, nära hotad). Den hittades på 21 olika byggnader som var ganska jämnt fördelade mellan de olika fäbodarna, förutom på Sakrisbodarna där den inte alls påträffades och Långbodarna där endast ett fynd gjordes. Ladlav är ovanlig i naturlig skog, och föredrar ved som är påverkad på något sätt, sågad/tillyxad eller liknande. Ladlav är ljusälskande och förekommer ofta på de solexponerade sydvända sidorna, där inte särskilt många andra lavar kan växa på grund av det allför torra och ljusa läget.

Ladkantlav Protoparmelia oleagina (VU, sårbar) sågs på sammanlagt 13 olika byggnader. Vanligast var den vid Östvallen där den sågs på sju olika byggnader. Ladkantlav växte i de flesta fall på byggnadernas nordvända sidor. Ladkantlav är ganska svår att känna igen och har visat sig vara vanligare än man tidigare trott i landet, inte bara på kulturved, utan också på naturliga substrat. I naturen kan den bland annat växa på veden på tallgrenar i hällmarkstallskogar och på myrar. På Gotland växer den på barken av både ek och björk. Ladkantlav är värdart för ladparasitspiken som det står mer om ovan.

Staketflamlav Ramboldia insidiosa (VU, sårbar) sågs på en gammal byggnad vid Ljåbodarna. Staketflamlaven växer som ung parasitiskt på kantlavar, bland annat gärdesgårdskantlav Lecanora varia som ofta växer på lador och

gärdesgårdar. Staketflamlaven är inte känd från så många platser i landet (ett 30-tal), och kunskapen om laven är bristfällig. Den är inte tidigare rapporterad från Jämtland och lokalen vid Ljåbodarna är dessutom högt belägen, vilket gör det extra intressant.

Varglav Letharia vulpina (NT) är en lav som förekommer både på kulturved och naturlig ved. För länge sedan fanns den rikligt på gamla kyrktak i både södra Sverige och i exempelvis Jämtland, men när man började byta ut och tjärbehandla spåntaken på kyrkor, klockstaplar och kyrkogårdsmurar så försvann den från dessa växtplatser. I södra Sverige fanns den nästan bara på kulturved och där är den numera i princip försvunnen, men i Dalarna och södra Norrland finns den kvar både på kulturved och i ganska stora populationer på naturlig ved. I naturen växer den gärna på veden av gamla talltorrakor på myrar och i fjällnära gamla tallskogar. På fäbodarna som inventerades sågs den rikligast vid Östvallen (på nio byggnader) och Hackåsvallen (3 byggnader). Det var dock inga stora mängder på byggnaderna, varglaven växer relativt långsamt och det tar ganska lång tid för den att bygga upp stora mängder på en byggnad.

Vedflamlav Ramboldia elabens (NT) sågs på mellan en och tre byggnader på de flesta fäbodar. Vedflamlav är vanligare på naturlig ved, men förekommer också på de (oftast) nordvända väggarna på gamla timmerbyggnader.

Gul dropplav Cliostomum corrugatum (NT) påträffades på fyra byggnader, alla på Myhrbodarna. Gul dropplav har en märklig ekologi i Sverige och växer i södra Sverige på jätteekar. I Norrland är den sällsynt men i Jämtland förekommer den på tunna grankvistar på så kallade kjolgranar, med jättetätt med nedhängande grenar som gör att inget regn kommer åt, men ändå skapar en fuktig miljö. Den tredje miljön är gamla byggnader och det är så den växer vid Myhrbodarna. Där växer den också gärna helt regnskyddat, högt uppe under takskyddet. För många andra lavarter är det en relativt ogästvänlig miljö, eftersom det är så torrt. Men troligtvis så är lokalklimatet fuktigt ändå på dessa växtplatser, så att fukt kan komma via dimma eller regn så att laven ändå kan växa, om än långsamt.

Vedskivlav Hertelidea botryosa (NT) och **dvärgbägarlav Cladonia parasitica** (NT) sågs på tre respektive ett ställe. Dessa två arter finns ofta på kulturved som saknar tak och håller på att brytas ner och därigenom mest liknar naturlig ved i skogen. Det gäller särskilt dvärgbägarlaven.

Sotlav Cyphelium inquinans (S) och **brun nållav Chaenotheca phaeocephala** (S) är båda sällsynta i naturliga miljöer. I södra Sverige finns de främst på gamla jätteekar, medan de i norra Sverige kan växa på tallhögstubbar. I norra Sverige är de vanligare på kulturved än på naturlig ved och växer då gärna på gamla rundvirkeslador och andra timmerbyggnader, ofta i skogsbygder. På fäbodarna var sotlaven den vanligaste av de båda arterna med 20 fynd, medan brun nållav endast sågs på fem byggnader. Sotlav sågs på samtliga fäbodar utom Sakrisbodarna, medan brun nållav endast sågs på Myhrbodarna och Östvallen.

Fäbodarna

Här nedan beskrivs alla inventerade byggnader på de olika fäbodarna, fäbod för fäbod och byggnad för byggnad. Samt övriga inventerade objekt såsom gärdesgårdar, träd och liknande, där sådana förekommer.

Hackåsvallen

Läge: Jämtlands län, Härjedalens landskap, Härjedalens kommun, Lillhärdal fg, Hackåsvallen, Lill-Härjeåbygget, 37 kilometer nordväst om Lillhärdal, SWEREF99 TM N 6873853, O 1374838. Inventerat den 24 september 2016.

Fäboden

Hackåsvallen är Lillhärjåbyggets höstfäbod och ligger ungefär fem kilometer från gården. Hackåsvallen saknar bilväg, men nås närmast med en stig eller fyrhjulingsväg från norr, och då är det cirka 5,5 kilometers gångväg. Från Glöte går skogsbilvägar söderut till stigens början som ligger öster om fjället/berget Djursvålen. Stigen går sedan söderut och passerar Vålvallen och går sedan genom en gammal granskog och vidare över Lill-Hackåsen, förbi Hackåstjärnen och sedan svagt uppåt på norra sidan av Stor-Hackåsen. Här är det nästan kalfjäll och Stor-Hackåsen når drygt 850 meters höjd över havet.

Efter att ha passerat precis öster om toppen når man strax Hackåsvallen som ligger på Stor-Hackåsens sydostsluttning på cirka 830–840 meters höjd över havet. På Hackåsvallen finns sju byggnader, två fäbodstugor, två ladugårdar, ett stall, ett härbre och en lada. Dessutom finns kulturved i form av gärdesgård runt vallen och hässjevirke.

Karta över Hackåsvallen med byggnaderna/objekten numrerade.

Lavfloran
På Hackåsvallen fanns en rik lavflora på flera av byggnaderna. Rikast var lavfloran på den äldre fäbodstugan, på härbret och på timmerladan. På alla dessa tre byggnaderna växte ladlav. Även varglav fanns på flera av byggnaderna på fäboden, rikligast på härbret. Den förekommer även i fäbodens omgivningar, på naturliga växtplatser. Andra rödlistade lavar på byggnaderna var vedflamlav och ladkantlav (båda på tre byggnader).

Byggnad nr 1 – fäbodstuga, yngre
Fäbodstuga byggd på 1960-talet med plåttak (foto nedan). Byggnaden är timrad med bilat timmer som ser ut att vara behandlat med järnvitriol. På grund av byggnadens låga ålder saknas nästan lavar förutom på de nedersta stockarna som får mer fukt och näring från stänk av takdropp och regn. På nedersta stockarna växer på nordöstra sidan främst vanliga arter såsom nordlig kantlav Lecanora circumborealis, gärdsgårdslav Cetraria sepincola, stocklav Parmeliopsis ambigua, granlav Vulpicida pinastri, mjölig flarnlav Pycnora sorophora, flarnlav Hypocenomyce scalaris, blåslav Hypogymnia physodes och gällav Pseudevernia furfuracea.

Hackåsvallen byggnad nr 1, bustuga, yngre. På bilden syns den nordöstra sidan.

På fjärde stocken nerifrån, under fönstret på nordöstra sidan finns en cirka 2 mm stor varglavbål Letharia vulpina (NT) (foto nedan till vänster). På sydöstra och sydvästra sidorna saknas lavar. På nordvästra gaveln finns ett staket byggt av gammalt rundvirke. På dessa växer en rik lavflora, med en mosaik av skorplavar (foto nedan till höger). Det är en blandning av typiska kulturvedslavar och normalt stenväxande arter. Nämnas kan ladkantlav Protoparmelia oleagina (VU, på nedersta slanan på räcket) och thelomma Thelomma ocellatum (på översta slanan på räcket, se närbilden nederst till vänster).

Andra arter som förekommer på räcket är tallflarnlav Pycnora xanthococca,

flarnlav Hypocenomyce scalaris, gärdsgårdskantlav Lecanora varia, vedpyttelav Strangospora moriformis, nordlig kantlav Lecanora circumborealis, skrynkellav Parmelia sulcata, stocklav Parmeliopsis ambigua och vedrönnlav Buellia arborea. På bottenstocken vid verandan vid nordvästra knuten finns lite sotlav Cyphelium inquinans (S) (cirka 4 cm², pekas ut på nedersta fotot till höger) och vid norra knuten växer grön spiklav Calicium viride.

Hackåsvallen byggnad nr 1, Bustuga, yngre. Uppe till vänster växtplats för varglav Letharia vulpina (NT) under fönstret. Uppe till höger lavmosaik med många olika lavarter på räcket till "farstun". Nere till vänster thelomma Thelomma ocellatum. Nere till höger visar Ulrika växtplats för sotlav Cyphelium inquinans (S).

Hackåsvallen byggnad nr 2, fäbodstuga äldre.

Byggnad nr 2 – fäbodstuga äldre
Denna stuga (foto ovan) är byggd av rundvirkesstockar av tall som ser ut att ha dött på rot, torrakor? På nordvästra sidan finns ganska rikligt med knappnålslavar, grön spiklav Calicium viride och rikligt med ärgspik Chaenotheca furfuracea. På västra och södra knutarna växer vedflamlav Ramboldia elabens (NT) (se foton nedan) och flarnlav Hypocenomyce scalaris.

Hackåsvallen byggnad nr 2, fäbodstuga äldre. Till vänster och mitten pekar Ulrika på växtplatser för vedflamlav Ramboldia elabens (NT) som också syns i närbild på högra fotot.

På södra knuten finns en liten varglavsbål Letharia vulpina (NT). Det finns också en varglavsbål på sjätte stocken uppifrån på sydvästra gaveln. De båda varglavarna är cirka 1 cm stora. På sjunde stocken uppifrån på sydvästra gaveln finns ladlav Cyphelium tigillare (NT).

På sydöstra väggen finns en utbyggnad för disk. På träet runt denna finns flera olika lavarter som verkar ha gynnats av näringsämnen och fukt från diskvattnet. Där finns ladlav (de två övre fotona nedan), sotlav Cyphelium inquinans (S), ladkantlav Protoparmelia oleagina (VU) (de två nedre fotona nedan), thelomma Thelomma ocellatum och en bål varglav Letharia vulpina (NT, på en stolpe).

Hackåsvallen byggnad nr 2, fäbodstuga äldre. Övre bilderna visar växtplats och närbild på ladlav Cyphelium tigillare (NT) på diskutbyggnad och nedre bilderna visar växtplats och närbild på ladkantlav Protoparmelia oleagina (VU). Den har en mörkt olivgrön färgton.

På nordöstra gaveln, vid ingången, finns också lite ladkantlav på en hylla (foto nedan till vänster) och på en krokhängare på väggen. Sammanlagt växer cirka 45 cm^2 av ladkantlav på byggnaden. På nordöstra gaveln finns också spridda fläckar med sotlav Cyphelium inquinans (S). Där växer också grön spiklav Calicium viride (foto nedan till höger), stocklav Parmeliopsis ambigua, blåslav Hypogymnia physodes, gällav Pseudevernia furfuracea med flera.

Hackåsvallen byggnad nr 2, äldre fäbodstuga. Till vänster syns växtplats för ladkantlav Protoparmelia oleagina (VU) och till höger närbild på grön spiklav Calicium viride.

Byggnad nr 3 – härbre med källare

Hackåsvallen byggnad nr 3, härbre.

Denna lilla byggnad har rundvirkesstockar och tak av pannplåt. Lavfloran är ganska rik på de flesta sidorna av härbret. På västra och södra knutarna växer ladlav Cyphelium tigillare (NT, sammanlagt 1,5 dm^2 på byggnaden) och vedflamlav Ramboldia elabens (NT). På västra knuten finns ungefär åtta varglavsbålar Letharia vulpina (NT) av varierande storlek.

På plankor vid ingången på nordvästra gaveln (se foto nedan) finns också lite ladlav, thelomma Thelomma ocellatum, tallflarnlav Pycnora xanthococca och flarnlav Hypocenomyce scalaris (nedersta högra fotot nedan) och ett par varglavsbålar (nedersta vänstra fotot nedan).

Vid södra knuten finns en varglavsbål och på östra knuten finns ytterligare cirka 15 bålar med varierande storlek. På nordöstra sidan finns spridda fläckar med sotlav Cyphelium inquinans (S). Där växer också stocklav Parmeliopsis ambigua, vedpyttelav Strangospora moriformis och grön spiklav Calicium viride.

Hackåsvallen byggnad nr 3, härbre. Övre bilden visar plankor vid ingången som är växtplats för ladlav Cyphelium tigillare och ett par varglavsbålar. Nederst till vänster varglav Letharia vulpina (NT) och nederst till höger tallflarnlav Pycnora xanthococca.

Byggnad nr 4 – ladugården

Hackåsvallen byggnad nr 4, ladugården.

Ganska stor timrad byggnad med en stor utbyggnad på sydöstra sidan (foto ovan). Lavfloran är inte så rik men på nordvästra sidan finns rikligt med grön spiklav Calicium viride och på nordöstra gaveln, kring gödselutkast finns mycket ljuslav Polycauliona candelaria (foton nedan), en näringsgynnad art.

Hackåsvallen byggnad nr 4, ladugården. På nordöstra sidan, där gödselutkastet finns, växer rikligt med ljuslav Polycauliona candelaria, en lavart som ofta växer på kväverika platser.

Byggnad nr 5 – småkräk-ladugård
Timmerbyggnad med rundvirkesstockar och tak av pannplåt (foto nedan till vänster). Lavfloran är rikast på nordöstra gaveln, där finns mycket ljuslav Polycauliona candelaria och mångformig rosettlav Physcia dubia kring gödselutkastet.

På södra knuten växer ladlav Cyphelium tigillare (NT) med ungefär 30 cm^2 och det finns också en liten population med ladlav på sydvästra gaveln på ett kvistärr (5 cm^2). På västra knuten finns lite thelomma Thelomma ocellatum och på nordvästra sidan finns knappnålslavar såsom grön spiklav Calicium viride och grå nållav Chaenotheca trichialis.

Hackåsvallen byggnad nr 5, småkräksladugård (till vänster på vänstra bilden och till höger på högra bilden) och byggnad nummer 6, stallet (till vänster på högra bilden).

Byggnad nr 6 – stallet
Timmerbyggnad med rundvirkesstockar och tak av pannplåt (foto ovan till höger). Byggnaden har tidigare varit rödfärgsmålad och saknar nästan helt lavar.

Objekt nr 7 – hässjevirke
Något av hässjevirket står lutat mot en björk och resten ligger under tak vid höladan nr 9 (foto nedan till vänster). På det hässjevirke vi kunde komma åt fanns inte särskilt mycket lavar.

Hackåsvallen objekt 7, hässjevirke (vänstra bilden) och objekt 8, gärdsgården (högra bilden).

Objekt nr 8 – gärdesgården
Gärdesgården är relativt ny, gjord av framförallt tall, med kluvna slanor och störar (foto ovan till höger). Lavfloran domineras av skogsarter såsom gällav Pseudevernia furfuracea, blåslav Hypogymnia physodes, stocklav Parmeliopsis ambigua, vedlav Parmeliopsis hyperopta, gärdsgårdslav Cetraria sepincola, näverlav Platismatia glauca, granlav Vulpicida pinastri och snömärkeslav Melanelia olivacea.

Hackåsvallen byggnad nr 9, hölada.

Byggnad nr 9 – hölada
Rundvirkeslada med granstockar som delvis har barken kvar och spåntak (foto ovan). På nordöstra gaveln finns några små bålar med ladkantlav Protoparmelia oleagina (VU) täckande ungefär 8 cm^2. På den sidan, liksom på västra knuten växer vedflamlav Ramboldia elabens (NT). På västra knuten finns även cirka 1 dm^2 ladlav Cyphelium tigillare (NT, foton nedan). Ytterligare arter på denna knut är thelomma Thelomma ocellatum, sotlav Cyphelium inquinans och vedpyttelav Strangospora moriformis.

Hackåsvallen byggnad nr 9, hölada. Bilderna ovan visar växtplats för ladlav Cyphelium tigillare (NT).

Artfynd längs stigen mot Hackåsvallen

Längs stigen mot Hackåsvallen noterade vi några lite ovanligare kärlväxter och lavar. Vid Vålvallen finns en öppning i skogen med där en blandning av gräs och örter dominerar fältskiktet. Fjällkvanne Angelica archangelica påträffades där, på ett fuktigt parti. Troligen odlad och förvildad. Lundelm Roegneria canina är knuten till fuktig och näringsrik mark. Den växte också längs med stigen inte långt från vallen. Den liknar kvickrot men känns igen på sina långa borst.

Fjällkvanne och lundelm vid Vålvallen och dess närhet.

I den gamla bördiga granskogen fanns inslag av äldre rönnar, nedan syns en bleckad rönn längs stigen. Några lavarter som påträffades på rönnar var skrovellav Lobaria scrobiculata (NT), skuggblåslav Hypogymnia vittata (S), luddlav Nephroma resupinatum och bårdlav Nephroma parile.

Knottrig blåslav Hypogymnia bitteri (NT) är en lav främst växer i granskogar, gärna i höglägen och myrkanter, i halvöppna lägen. Den signalerar höga naturvärden då den växer i skogar med lång kontinuitet. Vi såg den på gran, björk och rönn. På de gamla granarna växte liten svartspik Chaenothecopsis nana (NT) och vitgrynig nållav Chaenotheca subroscida (NT).

På en bleckad grantorraka, i kanten mellan skog och myr, påträffades ladlav Cyphelium tigillare och vedflamlav Ramboldia elabens (NT).

I den gamla granskogen på Djursvålens ostsluttning hittades denna rönn med en rejäl blecka, troligen yxskaftsämne. Till höger skuggblåslav Hypogymnia vittata, signalart.

Längs med stigen växer skrovellav Lobaria scrobiculata (NT) och luddlav Nephroma resupinatum (S) på gamla rönnar i granskogen.

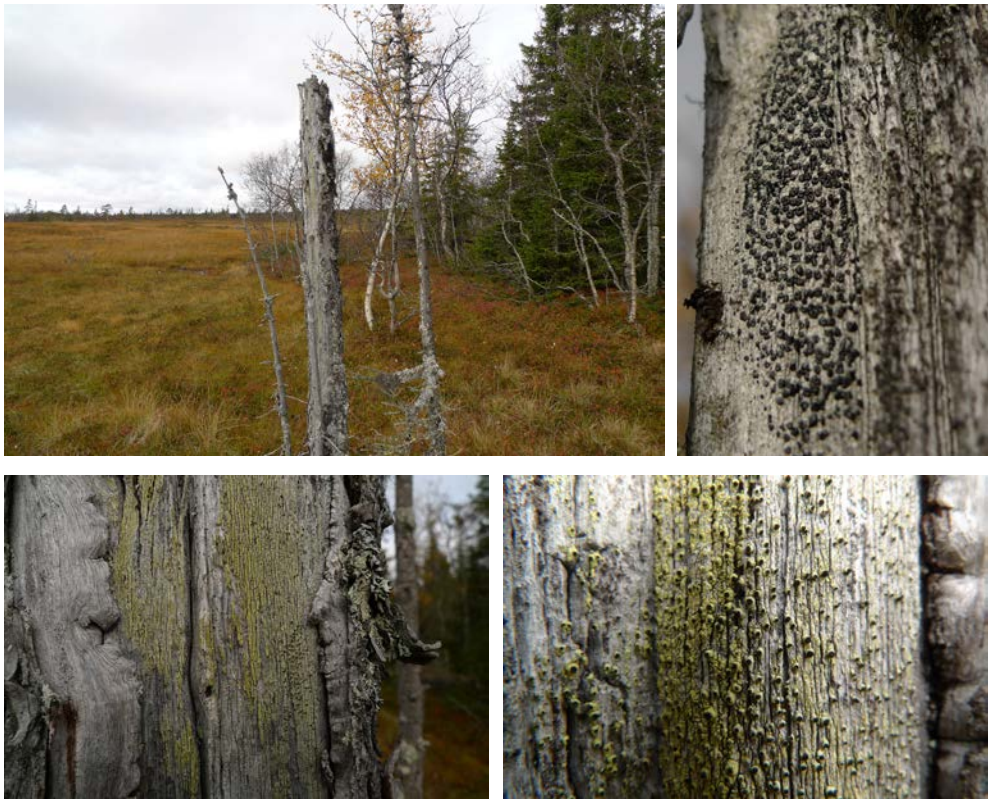
På Djursvålens ostsluttning är det bördigt med gamla grova granar.

Bleckade granar längs med stigen.

Knottrig blåslav Hypogymnia bitteri (NT) sågs på flera platser längs med stigen. Både i granskogen sydväst om Vålvallen och på Stor-Hackåsen.

Stigen går först genom granskog, men innan bäcken Djurvasslan passeras kommer man till en lite större myr, och i kanten mellan granskogen och myren står denna bleckade gran. På den ved som uppstått genom bleckningen växer ladlav Cyphelium tigillare (NT) och vedflamlav Ramboldia elabens (NT). Åtminstone ladlaven har säkerligen gynnats av bleckningen.

Utsikt från Stor-Hackåsen. Här är det nästan kalfjäll.

Östvallen

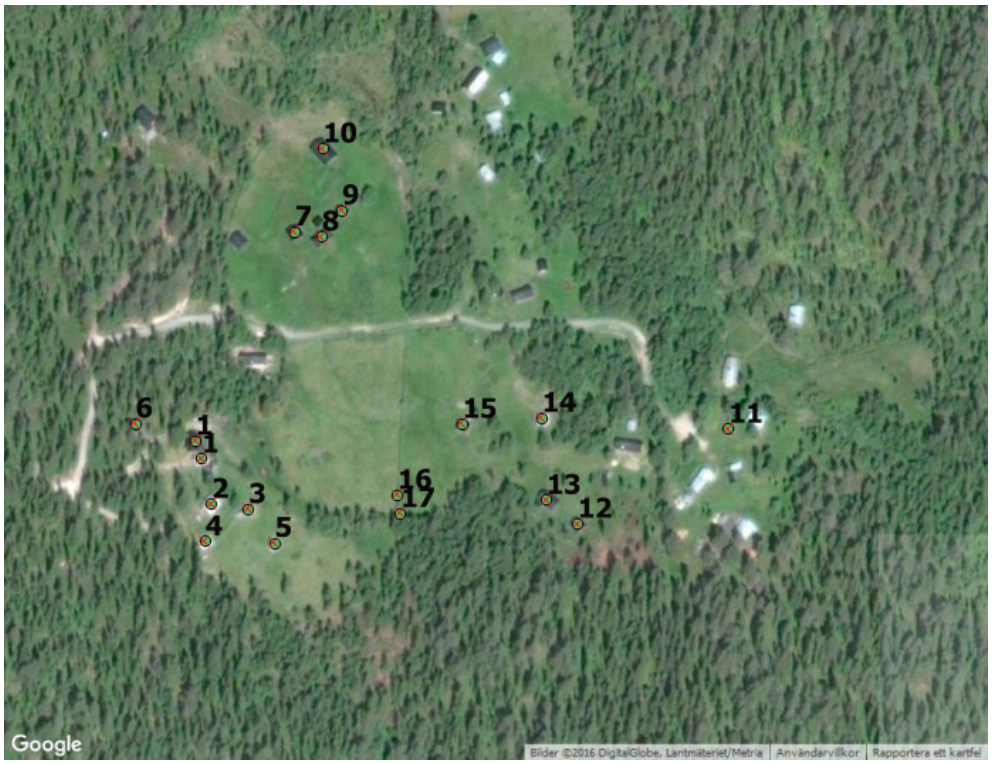
Jämtlands län, Härjedalens landskap, Härjedalens kommun, Hede fg, Östvallen, Östvallarna, 11,5 kilometer sydväst om Hede kyrka, SWEREF99 TM N 6915111, O 414111. Inventerat den 7 oktober 2016.

Fäboden

Östvallen eller Östvallarna består av flera fastigheter med fäbodbyggnader. Fäboden längst i sydväst är fortfarande aktiv, medan de övriga används på varierande sätt och omfattning. Fäboden i nordväst har också många välbevarade byggnader (byggnaderna 7–10). De inventerade byggnaderna finns på kartan nedan. Sammanlagt inventerades ett femtontal byggnader och delar av gärdesgården. Fäbodarna är omgivna av äldre granskog, men inventeringen koncentrerades till fäboden och dess byggnader.

Lavarna

Vid Östvallen påträffades rödlistade lavar på många av byggnaderna, vanligast var varglav (13 fynd) och ladlav (7 fynd). En av byggnaderna med rikast lavflora var vedboden (nr 4) med ett hundratal små varglavsbålar, ladlav och staketflarnlav. Staketflarnlav är vanligare på lägre höjd över havet och förekommer nästan bara på mellan 0 och 400 meters höjd, och mycket få fynd finns på så här hög höjd som Östvallen ligger på (770 meter över havet).

Östvallarna med de olika byggnaderna eller objekten numrerade.

Östvallen, den aktiva fäboden längst i sydväst.

Byggnad nr 1a
Ganska nytillverkad timrad ladugård med bilade stockar och plåttak (foto nedan till vänster). Byggnaden är för ung för att hysa några lavar.

Östvallen byggnad nr 1a (till vänster) och 1b (till höger). Båda timrade ladugårdar.

Byggnad nr 1b
Ytterligare en timrad ladugård som står i vinkel mot föregående (foto ovan till höger). Även denna har bilat timmer, men taket är spåntak och byggnaden är äldre. På norra sidan finns rikligt med småspik Mycocalicium subtile och på alla knutar förutom den sydöstra växer ljuslav Polycauliona candelaria. Annars är lavfloran relativt sparsam.

Byggnad nr 1c
Fårhus med tillbyggt dass (foto nedan till vänster). Fårhuset har bilade stockar och laxknutar. Inte så mycket lavar. Ljuslav Polycauliona candelaria växer rikligt längst ner på östra gaveln (foto nedan till höger).

Östvallen byggnad nr 1c, fårhus med tillbyggt dass. Till höger ljuslav Polycauliona candelaria.

Byggnad nr 2
Fäbodstuga med bilade stockar och spåntak (foto nedan till vänster). Lavfloran är ganska rik på nordöstra gaveln. Där finns till exempel sotlav Cyphelium inquinans (S) på norra knuten och på de nedersta stockarna. På nordöstra gaveln finns också flarnlav Hypocenomyce scalaris, vedpyttelav Strangospora moriformis, grön spiklav Calicium viride och ladkantlav Protoparmelia oleagina (VU).

Ladkantlav växer främst som små mörka, olivgröna fläckar på ändträet på knutarna. Sammanlagt finns 20 cm^2 på byggnaden. Längst ner på väggen färgas timret vitaktigt av mjölig xylograpa Xylographa vitiligo. På södra knuten växer thelomma Thelomma ocellatum på nedersta stocken som sticker ut från de övriga.

Östvallen byggnad nr 2, fäbodstuga samt byggnad nr 3, kokhus/källare/svale.

Byggnad nr 3
Kokhus/källare/svale (foto ovan till höger). En ganska nybyggd timmerbyggnad med bilade stockar och spåntak. Lavar saknas av förklarliga skäl.

Byggnad nr 4

Östvallen byggnad nr 4, vedbod (till vänster). Till höger varglav Letharia vulpina (NT).

Vedbod med två brädklädda sidor, nordvästra och sydvästra, och två timrade sidor (foto ovan till vänster). På nordöstra gaveln är lavfloran som rikast. Där finns ett hundratal varglavsbålar Letharia vulpina (NT), de flesta små, från några millimeter till max tre centimeter (foto ovan till höger). Dom växer på en matta av mörk, brun täckande flarnlav Hypocenomyce scalaris. Där finns också vedpyttelav Strangospora moriformis med svarta halvklotformade fruktkroppar (apothecier, foto nedan till vänster) på gråvit, vedfärgad bål.

På södra och östra knutarna växer ladlav Cyphelium tigillare (NT), sammanlagt cirka 50 cm^2 (foto nedan till höger). På östra knuten växer även staketflarnlav Pycnora praestabilis (VU), thelomma Thelomma ocellatum och grynig nållav Chaenotheca chrysocephala.

Östvallen byggnad nr 4, vedbod. Till vänster vedpyttelav Strangospora moriformis och till höger ladlav Cyphelium tigillare (NT).

Byggnad nr 5
Liten lada byggd av kluvna klena stockar och trasigt tak med pannplåt (foto nedan till vänster). Östra sidan är brädklädd. Rikligt med lavar på norra sidan med ladkantlav Protoparmelia oleagina (cirka 15 bålar täckande totalt cirka 15 cm^2, VU), grön spiklav Calicium viride, luddig skägglav Usnea hirta, gärdsgårdskantlav Lecanora varia, nordlig kantlav Lecanora circumborealis, mjölig flarnlav Pycnora sorophora, flarnlav Hypocenomyce scalaris, vedrönnlav Buellia arborea, småspik

Mycocalicium subtile, grynig blodlav Violella fucata, stocklav Parmeliopsis ambigua, vedflamlav Ramboldia elabens (NT) med mera.

På västra sidan, mest vid ”knuten”, växer ladlav Cyphelium tigillare (NT, cirka 2 dm^2 på spridda ställen på västra sidan närmast och på sydvästra knuten), och där finns även lite thelomma Thelomma ocellatum. På sydsvästra knuten växer tallflarnlav Pycnora xanthococca. Sydsidan är nästan helt lavfri förutom vid sydöstra knuten där det finns en 1 cm stor varglavsbål Letharia vulpina (NT) i brösthöjd, och lite ladlav (12 cm^2 på femte, sjunde och åttonde stocken på sydöstra knuten).

Östvallen byggnad nr 5, ”lada” samt byggnad nr 6, härbre.

Byggnad nr 6
Nytimrat härbre med bilade stockar och plåttak (foto ovan till höger). Inga lavar ännu.

Östvallen byggnad nr 7 och 8.

Byggnad nr 7
Längre åt nordväst finns en samling grånade timmerbyggnader (foto ovan). Den första som inventeras är denna ladugårdsbyggnad med rundvirkesstockar och plåttak (foto nedan till vänster). På nordvästra gaveln är lavfloran ganska rik med grön spiklav Calicium viride, vedpyttelav Strangospora moriformis, sotlav Cyphelium inquinans (S) med flera.

På södra knuten finns cirka 1 dm^2 (på tredje, sjätte och åttonde stocken nerifrån på knuten) med ladlav Cyphelium tigillare (NT, foto nedan till höger), en fem mm varglavsbål Letharia vulpina (NT) och thelomma Thelomma ocelliformis. Det finns gott om inskriptioner på dessa byggnader.

Östvallen byggnad nr 7, ladugård. Ladlav Cyphelium tigillare (NT, till höger).

Byggnad nr 8

Timmerbyggnad, fäbodstuga, med bilade stockar och plåttak (foto nedan till vänster). På knutarna på sydöstra sidan växer ladlav Cyphelium tigillare (NT), sammanlagt cirka 140 cm^2, även på knut som finns mitt på väggen. Varglav Letharia vulpina (NT) finns också, åtta bålar på den södra knuten och fem på den östra knuten, tre på den västra knuten (foto nedan till höger) samt två bålar på en liten hylla på nordvästra väggen nära västra knuten.

Östvallen byggnad nr 8, bustuga (överst till vänster), och varglav Letharia vulpina (NT) på knutarna på samma byggnad (överst till höger). Östvallen byggnad nr 9, liten timrad stuga (nedre bilden).

Byggnad nr 9
Liten timrad stuga med bilade stockar och plåttak (foto ovan). Lavfloran är rikast på nordöstra och nordvästra sidorna, där finns sotlav Cyphelium inquinans (S), ladlav Cyphelium tigillare (NT, totalt cirka 27 cm^2), brun nållav Chaenotheca phaeocephala (S), varglav Letharia vulpina (NT, totalt elva bålar) och ladkantlav Protoparmelia oleagina (VU) (cirka 50 bålar täckande totalt cirka 50 cm^2, mörkt olivgröna små bålar spridda i en mosaik av andra arter av lavar, foton nedan). På nordvästra sidan växer också tallflarnlav Pycnora xanthococca.

Östvallen byggnad nr 9, med lavmosaik med bland annat ladkantlav Protoparmelia oleagina (VU).

Byggnad nr 10
Stor timrad ladugårdsbyggnad med bilade stockar och plåttak (foto nedan till vänster). På norra gaveln växer rikligt med ladkantlav Protoparmelia oleagina (VU), minst 200 bålar täckande ungefär lika många kvadratcentimeter. Där finns också brun nållav Chaenotheca phaeocephala (S). På sydöstra knuten växer thelomma Thelomma ocellatum.

Östvallen byggnad nr 10 (timrad ladugårdsbyggnad, till vänster) och byggnad nr 11 (liten timrad byggnad, till höger).

Byggnad nr 11
Nu är vi längst i sydost. Här står en liten timmerbyggnad med rundvirkesstockar och tak av okänt material (foto ovan till höger). På södra knuten finns ladlav Cyphelium tigillare (NT) och vedflamlav Ramboldia elabens (NT). Vedflamlav finns även på nordvästra gaveln, liksom vedskivlav Hertelidea botryosa (NT) och tallflarnlav Pycnora xanthococca.

Byggnad nr 12
Timmerbyggnad med främst rundvirkesstockar och plåttak (foton nedan). På nordvästra gaveln växer ladkantlav Protoparmelia oleagina (VU, totalt cirka fem bålar täckande cirka 20 cm²) och på nordöstra sidan finns brun nållav Chaenotheca phaeocephala (S). På de övre stockarna finns också gnagspår efter en skalbagge, antingen bronshjon Callidium coriaseum eller blåhjon Callidium violaceum.

Östvallen byggnad nr 12. Timmerbyggnad med rundvirkesstockar. Till höger gnagmärken efter bronshjon Callidium coriaseum eller blåhjon Callidium violaceum.

Byggnad nr 13
Större timmerbyggnad, ladugård, med rundvirkesstockar och plåttak (foton nedan). Lavfloran är näringsgynnad runtom med rik förekomst av ljuslav Polycauliona candelaria. Även thelomma Thelomma ocellatum finns på ett par ställen på byggnaden. På nordvästra gaveln växer vedpyttelav Strangospora moriformis. På en uppsatt bräda under nocken finns flera fågelbon (se foto nedan).
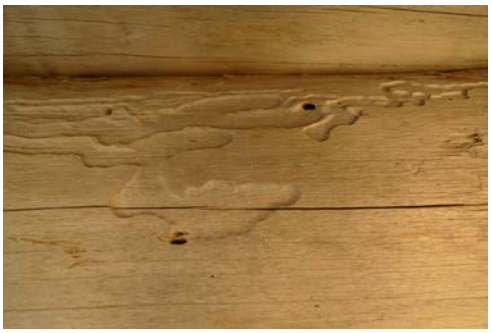

Östvallen byggnad nr 13, timrad ladugårdsbyggnad. Till höger fågelbon på bräda under nock.

Byggnad nr 14
Liten timmerlada med rundvirkesstockar och tak av pannplåt (foto nedan till vänster). På södra knuten finns thelomma Thelomma ocellatum.

Östvallen byggnad nr 14, timmerlada och till höger nummer 15, även den en timmerlada.

Byggnad nr 15
Timmerlada med rundvirkesstockar och plåttak som står i en beteshage (foto ovan till höger). På nordöstra knuten sticker timmerstockarna ut och där växer ladkantlav Protoparmelia oleagina (VU, en bål täckande 6 cm^2), vedpyttelav Strangospora moriformis och thelomma Thelomma ocellatum (vänstra fotot nedan). På norra sidan finns det sotlav Cyphelium inquinans (S) i ganska rikliga mängder, främst på de nedersta stockarna (nedersta fotot nedan). Högre upp på väggen finns angrepp av bronshjon Callidium coriaseum eller blåhjon Callidium violaceum (högra fotot nedan). På sydvästra knuten finns lite ladlav Cyphelium tigillare (NT, en bål på 1 cm^2 på ändträ på femte stocken nerifrån) och en varglavsbål Letharia vulpina (NT, på ändträ på tredje stocken).

Östvallen byggnad nr 15, timmerlada. På nordöstra knuten sticker timmerstockarna ut och där växer ladkantlav Protoparmelia oleagina (VU), vedpyttelav Strangospora moriformis och thelomma Thelomma ocellatum (övre vänstra fotot). På norra sidan finns angrepp av bronshjon Callidium coriaseum eller blåhjon Callidium violaceum (övre högra bilden) och där växer också sotlav Cyphelium inquinans (S) i rikliga mängder (nedre bilden).

Objekt nr 16
Gärdesgård finns det rikligt med på Östvallarna (foto nedan till vänster). Den är gjord på riktigt sätt och man har åtminstone ibland tillämpat lappa och laga principen. Störarna är omväxlande runda och kluvna eller möjligen sågade. Lavfloran är generellt rik på gärdesgården även om skogslavar dominerar. Varglav Letharia vulpina (NT) förekommer på flera platser. Sammanlagt sågs 43 bålar, dock är endast en del av gärdesgården inventerad.

Östvallen objekt 16, gärdesgård (vänstra bilden) och objekt 17, en gammal granstubbe (högra bilden).

Objekt nr 17
Intill gärdesgården står en grov gammal stubbe, troligen av gran (foto ovan till höger). Lavfloran är rik med varglav Letharia vulpina (NT, en bål), sotlav Cyphelium inquinans (S), halmgul örnlav Ochrolechia alboflavescens (NT) samt vedflamlav Ramboldia elabens (NT).

Myhrbodarna

Jämtlands län, Jämtlands landskap, Krokoms kommun, Hotagen fg, Myhrbodarna, Myhrbodarna, öster om Valsjöbyn, 13 kilometer norr om Hotagens kyrka, RN N 7107143, O 462687. Inventerat den 10 oktober 2016.

Karta över Myhrbodarna och dess byggnader med nummer.

Översiktsfoto över Myhrbodarna med bustugan i mitten.

Fäboden

Myhrbodarna ligger vackert på en sydsluttning med utsikt över det jämtländska skogslandskapet. På den öppna fäbodvallen finns ett tiotal grånade, välbevarade byggnader.

Lavarna
Myhrbodarna har en relativt rik lavflora på byggnaderna med flera förekomster av ladlav, sotlav, vedpyttelav och gul dropplav. Myhrbodarna var den enda av de inventerade fäbodarna där gul dropplav Cliostomum corrugatum (NT) hittades. Den påträffades på fyra byggnader, nr 5, 6, 7 och 8. Rikligast förekom den på boden, nr 7 med över 30 dm^2 och på jordkällaren (nr 8) där 10 dm^2 fanns ovanför ingången. Ladlav Cyphelium tigillare (NT) sågs på fem byggnader, rikligast på lada nr 5, som ligger lite isolerat, öppet på vallen söder om fäbodstugan.

Byggnad nr 6
Stall (foto nedan till vänster). Timmerbyggnad med bilade stockar och tak av pannplåt. Byggnaden står öppet i kanten av en fäbodvall med beteshage/slåttervall. Lavar finns framförallt på byggnadens nordöstra gavel och nordvästra sida. På västra knuten finns lite ladlav Cyphelium tigillare (NT, 2 cm^2). Det är en outvecklad bål som växer på ändträet på den översta stocken. Lite längre ner på västra knuten finns gul dropplav Cliostomum corrugatum (NT, 25 cm^2 på femte stocken nerifrån) på ovansidan av en knut. Den har en grå bål med pyknid, och denna gång saknas apothecier.

På östra knuten växer lite sotlav Cyphelium inquinans (S) och brun nållav Chaenotheca phaeocephala (S). Lavfloran är annars ganska näringsgynnad med rikligt med mjölkantlav Lecanora expallens (som är blekgul), mjölig brosklav Ramalina farinacea, ljuslav Polycauliona candelaria, mångfruktig vägglav Polycauliona polycarpa (de båda sistnämnda skarp orangea) och olika andra kantlavar.

Myhrbodarna byggnad nr 6, stall (vänstra bilden) och byggnad nr 14, dass (högra bilden).

Byggnad nr 14
Ett dass med brädväggar och brädtak som står intill stallet (foto ovan till höger). Lavfloran är inte särskilt rik men på sydöstra sidan växer vedpyttelav Strangospora moriformis och på nordöstra sidan finns rödfärgsalg Trentepohlia umbrina.

Myhrbodarna byggnad nr 1, fäbodstuga (vänstra bilden). Fäbodstugan har en brädklädd utbyggnad, och på den växer ladlav Cyphelium tigillare (NT), mittenbilden och högra bilden.

Byggnad nr 1
Timrad fäbodstuga med bilade stockar och spåntak (foto ovan till vänster). Stugans nordvästra gavel är brädklädd och på sydöstra gaveln finns en brädklädd utbyggnad. På den finns, vid södra knuten, ladlav Cyphelium tigillare (NT, totalt 1 dm^2, foto ovan i mitten och till vänster). Den växer inom en meter från hörnet på bägge sidor.

På nordöstra sidan, nära norra knuten växer sotlav Cyphelium inquinans (S). Övriga lavar som påträffades på byggnaden var grön spiklav Calicium viride, citrongul skivlav Psilolechia lucida, vedpyttelav Strangospora moriformis och tallflarnlav Pycnora xanthococca

Myhrbodarna byggnad nr 8, jordkällare. Det mesta är murat av skiffersten, men ovanför dörren finns några stockar med rik påväxt av gul dropplav Cliostomum corrugatum (NT).

Byggnad nr 8
Nästan ihopbyggd med fäbodstugan, åt nordost, finns en jordkällare byggd av skifferstenar (foto ovan). Ovanför dörren finns några timmerstockar och på dessa växer rikligt med gul dropplav Cliostomum corrugatum (NT, minst 10 dm^2).

Myhrbodarna byggnad nr 7, timrad bod. På nordöstra gaveln finns en rik lavflora med bland annat 30 kvadratdecimeter med gul dropplav Cliostomum corrugatum (NT, högra bilden).

Byggnad nr 7
Timmerbyggnad (bod) med rundvirkesstockar förutom på sydvästra gaveln där timret är bilat (foto ovan till vänster). Taket är gjort av grova brädor. Rik lavflora på nordöstra gaveln, där finns mycket sotlav Cyphelium inquinans (S), grön spiklav Calicium viride (se foto nedan) och hela 30 dm^2 med gul dropplav Cliostomum corrugatum (NT) spridd på undersidan av rundvirkesstockarna på nordöstra gaveln (foto ovan till höger). Den växer främst på regnskyddade delar, till exempel på undersidan av rundvirkesstockar och under takutsprånget.

Sotlav Cyphelium inquinans (S)

Myhrbodarna byggnad nr 7, båda fotona ovan. Grön spiklav Calicium viride.

Byggnad nr 2
Kokhus byggt i trekantig form (foto nedan till vänster). Taket är gjort av brädor och når nästan ända ner till marken. Byggnaden är inte så väldigt gammal, men en hel del skogsarter har börjat växa på nordöstra sidan/taket.

Myhrbodarna byggnad nr 2, kokhus i trekantig form samt byggnad nr 4 och 3, båda fähus.

Byggnad nr 3
Getfähus med rundvirkesstockar och brädtak (foto ovan till höger, byggnaden närmast i bilden). På södra och västra knutarna finns thelomma Thelomma ocellatum och ljuslav Polycauliona candelaria och på nordöstra gaveln finns rikligt med en orangelav.

Byggnad nr 4
Fähus som helt liknar det nyss nämnda (den bortre byggnaden på fotot ovan till höger). På västra knuten finns thelomma Thelomma ocellatum och ljuslav Polycauliona candelaria och på båda dessa byggnader finns rikligt med andra speciella näringsgynnade arter, till exempel liten skivlav Amandinea punctata.

Byggnad nr 9
Torvströhus, brädlada med brädtak (foto nedan till vänster). På sydöstra väggen finns gärdsgårdskantlav Lecanora varia och vedpyttelav Strangospora moriformis.

Myhrbodarna byggnad nr 9, torvströhus (vänstra bilden) och byggnad nr 10, timmerlada (högra bilden).

Byggnad nr 10
Timmerlada med rundvirkesstockar och spåntak som står öppet på vallen (foto ovan till höger). På västra knuten finns cirka 10 cm² med ladlav Cyphelium tigillare (NT) och på östra knuten finns ytterligare 25 cm². Det mesta är sterilt. På södra och västra knutarna växer thelomma Thelomma ocellatum. På sydöstra väggen finns vedpyttelav Strangospora moriformis.

Byggnad nr 11
Timmerlada med rundvirkesstockar och brädtak (foto nedan till vänster). På södra och västra knutarna samt på sydöstra sidan intill den södra knuten växer ladlav Cyphelium tigillare (NT), sammanlagt cirka 64 cm². Runtom växer vedpyttelav Strangospora moriformis, på nordöstra gaveln finns spridda fläckar med sotlav Cyphelium inquinans (S) och på den sidan finns även Lecidea leprarioides.

Myhrbodarna byggnad nr 11, timmerlada (vänstra bilden) och byggnad nr 5, timmerlada (högra bilden).

Byggnad nr 5
Timmerlada med bilade stockar och brädtak (foto ovan till höger). Lavfloran är rik och särskilt ladlav Cyphelium tigillare (NT) har en rik population på sammanlagt drygt 20 dm² (foton nedan). Även vedflamlav Ramboldia elabens (NT) finns på södra och västra knutarna. På nordöstra gaveln växer sotlav Cyphelium inquinans, brun nållav Chaenotheca phaeocephala (S) och gul dropplav Cliostomum corrugatum (NT)

Myhrbodarna byggnad nr 5, timmerlada med rik förekomst av ladlav Cyphelium tigillare (NT).

Ovanför vallen finns en glest trädbevuxen betesmark på en mindre ås eller höjd. Där växer glest stående, ganska grova björkar och granar, rikt bevuxna med manlav Bryoria fuscescens och garnlav Alectoria sarmentosa (NT). På en grov gran, cirka 80 cm i diameter, växer liten svartspik Chaenothecopsis nana (NT), ärgspik Microcalicium disseminatum och dropplav Cliostomum griffithii (foto nedan).

Myhrbodarna, ovanför vallen växer en glest trädbevuxen betesmark med björk och gran.

Sakrisbodarna

Jämtlands län, Jämtlands landskap, Bergs kommun, Klövsjö fg, Sakrisbodarna, Sakrisbodarna, 8,75 kilometer sydväst om Åsarne gamla kyrka, SWEREF99 TM 6941528, O 461092. Inventerat den 11 oktober 2016.

Sakrisbodarna med de inventerade objekten.

Sakrisbodarna.

Fäbodarna

Sakrisbodarna består av två fastigheter, där vardera fastigheten har en fäbodstuga och ungefär sex andra byggnader (ladugårdsbyggnader, bodar, lador etc.). Nästan alla byggnader ligger i anslutning till en grusväg som går längs östra kanten av fäboden. Nedanför byggnaderna sluttar marken svagt åt nordväst mot Gräsbäcken. Där finns öppen betes/slåttermark.

Lavar

Lavfloran var generellt fattig på Sakrisbodarnas byggnader. Ett par rödlistade lavar påträffades, båda skogsarter, och de växte båda på ihoprasade byggnader. Det var dvärgbägarlav Cladonia parasitica och vedskivlav Hertelidea botryosa (båda NT). Även om inte så många speciella arter hittades på byggnaderna och stängslen idag så finns ändå förutsättningarna för kolonisation av ovanliga arter i framtiden, med relativt gamla byggnader och betande djur. Byggnaderna längst i norr är behandlade och har därför inte särskilt mycket lavar (byggnad 9-13).

Objekt nr 14
Gärdesgård runt byggnaderna (foton nedan). Här finns både nybyggda delar med bark kvar på slanor och störar samt äldre delar med en hel del lavar, kraftig gödselpåverkan. Nybyggda delar dominerar dock totalt sett helt och hållet. Grindar är generellt äldre och har rikare lavflora. Det finns också ganska mycket ”övrig” kulturved som har en hel del lavar på.

Sakrisbodarna objekt nr 14, gärdesgård.

Byggnad nr 1
Fäbodstuga med rundvirkesstockar och tak av pannplåt (foto nedan till vänster). Brädklädd i norra delen. Inte så mycket lavar på byggnaden. Vid sydöstra knuten finns vedpyttelav Strangospora moriformis.

Sakrisbodarna byggnad nr 1, fäbodstuga (vänstra bilden), byggnad nr 2, bod (mittersta bilden) och byggnad nr 3, bod (högra bilden).

Byggnad nr 2
Bod med timrad nederdel och brädor på övre delen (foto ovan i mitten). Taket är av pannplåt. Byggnaden är tjärad eller betsad och inga speciella lavar hittades.

Byggnad nr 3
Ganska ny bod med betsad träfasad (foto ovan till höger).

Byggnad nr 15
Gammal timmerstomme med rundvirkesstockar som saknar tak (foto saknas). Rik lavflora med skogsarter. Nämnas kan dvärgbägarlav Cladonia parasitica (NT).

Byggnad nr 4
Timrad ladugårdsbyggnad med rundvirkesstockar och tak av pannplåt (foto nedan till vänster). Byggnaden ser ut att vara flyttad. Sparsamt med lavar.

Sakrisbodarna byggnad nr 4, ladugård (vänstra bilden) och byggnad nr 5, timrad lada (högra bilden).

Byggnad nr 5
Timrad lada med rundvirkesstockar och plåttak (foto ovan till höger). Byggnaden är flyttad och har lite lavar.

Byggnad nr 6
Timmerlada med rundvirkesstockar och inrasat tak (foto nedan till vänster). På västra sidan växer vedskivlav Hertelidea botryosa (NT). Skogsarter dominerar lavfloran.

Sakrisbodarna byggnad nr 6, ihoprasad timmerlada (vänsta bilden) och jolsterbuketter (högra bilden).

Intill ladan står buketter med jolster på lite fuktig betesmark nära en bäck (foto ovan till höger). På jolster växer skorpgelélav Rostania occultata (NT).

Byggnad nr 7
Timrad ladugårdsbyggnad med rundvirkesstockar och tak av pannplåt (foto nedan till vänster). Ljuslav Polycauliona candelaria är riklig på norra gaveln (foto nedan till höger).

Sakrisbodarna byggnad nr 7, ladugårdsbyggnad (vänstra bilden), på den växer ljuslav Polycauliona candelaria (högra bilden).

Byggnad nr 8
Timrad ladugårdsbyggnad med bilade stockar och tak av pannplåt (foto nedan till vänster).

Sakrisbodarna byggnad nr 8, ladugårdsbyggnad (vänstra bilden) och grind med rik lavflora (högra bilden).

Objekt 16
Grind av brädor med rik lavflora (foto ovan till höger). Uppe på grinden växer thelomma Thelomma ocellatum (foto nedan).

Sakrisbodarna. På en grind växer thelomma Thelomma ocellatum.

Ljåbuan

Jämtlands län, Jämtlands landskap, Bergs kommun, Oviken fg, Ljåbodarna , Ljåbodarna, 23 kilometer väster om Myssjö-Ovikens kyrka, SWEREF99 TM 6975437, O 445358. Inventerat den 11 oktober 2016.

Karta över Ljåbuan och dess byggnader.

Ljåbuan. Översiktsfoto.

Fäboden

Ljåbuan eller Ljåbodarna innehåller en liten, ganska kompakt samling med välbevarade, grånade byggnader i öppet läge. Fäboden ligger på strax över 700 meters höjd över havet och miljön känns fjällnära, även om skogar omger fäboden. Fäbodstugan, tillsammans med en jordkällare och ett litet härbre är omgärdade av gärdesgård, medan de övriga byggnaderna, olika ladugårdsbyggnader, ligger strax utanför den omgärdade ytan.

Lavfloran vid Ljåbuan
Lavfloran på fäboden var inte särskilt rik, men det fanns ändå några byggnader med lavar, framförallt härbret (byggnad nr 2) hade en rik lavflora. Där växte stora mängder ladlav Cyphelium tigillare (NT), särskilt på vindskivorna. På nordöstra gaveln på härbret växte två andra intressanta lavarter, ladkantlav Protoparmelia oleagina (VU) och staketflamlav Ramboldia insidiosa (VU). Staketflamlaven är inte tidigare rapporterad från Jämtland.

På många byggnader har renoveringar påverkat lavfloran. Man har exempelvis bytt ut många stockar på fäbodstugan och på ladugårdsbyggnaderna. På ladugårdsbyggnaderna har man dessutom brädklätt de nordöstra sidorna, vilket gjort att lavfloran temporärt har påverkats, och det kommer att dröja ett antal år innan lavarna har kommit tillbaka i tidigare omfattning.

Byggnad nr 1
Fäbodstuga med bilade stockar och torvtak (foton nedan). Nordvästra gaveln är spåntäckt. Ett stort antal stockar är utbytta mot nyare, järnvitriolbehandlade, bilade stockar. Lavfloran är ganska rik på de få stockar som finns kvar. På södra knuten finns thelomma Thelomma ocellatum och på en kombinerad stege och slipsten växer en liten ladlavsbål Cyphelium tigillare (NT, 2 cm^2). På nordöstra sidan finns det tallflarnlav Pycnora xanthococca, flarnlav Hypocenomyce scalaris, sotlav Cyphelium inquinans (S) och rikligt med gärdsgårdskantlav Lecanora varia.

Ljåbodarna byggnad nr 1, fäbodstuga. På nedre vänstra bilden syns en spånklädd gavel. På stegen eller slipstenshållaren på nedre högra bilden växer ladlav Cyphelium tigillare (NT).

Byggnad nr 2
Härbre med bilade stockar och brädtak (foton nedan). På södra och västra knutarna, och framförallt på vindskivan på sydvästra gaveln finns ladlav Cyphelium tigillare (NT), sammanlagt cirka 14 dm² (pekas ut på foton nedan)! På tröskeln växer thelomma Thelomma ocellatum och på nordöstra gaveln finns sotlav Cyphelium inquinans (S) och ganska rikligt med tunna bålar av ladkantlav Protoparmelia oleagina (VU, cirka 20 bålar täckande 1 dm² på de två nedersta stockarna). Långt ner på nordöstra gaveln, nära norra knuten finns också några små bålar med staketflamlav Ramboldia insidiosa (VU, 6 bålar täckande totalt cirka 3 cm²). På samma ställe växer kopparspik Calicium salicinum.

Ljåbodarna byggnad nr 2, härbre, på bilderna ovan visas växtplatser för ladlav Cyphelium tigillare (NT).

Byggnad nr 3
Jordkällare med tak av kluvna stockar (foto nedan till vänster). En hel del lavar på taket, men inga speciella arter noterades.

Ljåbodarna byggnad nr 3, jordkällare (vänstra bilden) och byggnaderna 5 och 6, båda ladugårdsbyggnader (högra bilden).

Byggnad nr 5
Timrad ladugårdsbyggnad med bilade stockar och ganska nytt brädtak (närmaste byggnaden på fotot ovan till höger och vänstra fotot nedan). Man har bytt ut en del dåliga stockar och dessutom täckt den nordöstra gaveln med bräder, så lavfloran har ännu inte återkommit och inga speciella arter hittades.

Byggnad nr 6
Liknar föregående (bortre byggnaden på högra fotot ovan). Timrad ladugårdsbyggnad med bilade stockar och brädtak. Lite rikare lavpåväxt än föregående. På vindskivan på sydvästra gaveln har precis ladlav Cyphelium tigillare (NT, 7 cm^2 på västra änden och 10 cm^2 på södra änden av vindskivan) börjat etablera sig, och på en utskjutande pinne på samma sida växer thelomma Thelomma ocellatum.

Byggnad nr 7
Timrad mindre ladugårdsbyggnad med bilade stockar och plåttak (vänstra byggnaden på fotot nedan till höger). Man har bytt ut ganska många av stockarna. Lavfloran är ganska sparsam.

Ljåbodarna byggnad nr 5, den brädklädda nordostvända gaveln (vänstra bilden) och byggnaderna nr 7 och 8, mindre ladugård respektive timmerlada (högra bilden).

Byggnad nr 8
Brädklädd timmerlada med plåttak (högra byggnaden på fotot ovan till höger). På sydöstra gaveln växer vedpyttelav Strangospora moriformis och gärdsgårdskantlav Lecanora varia, i övrigt är lavfloran sparsam.

Länsstyrelsen
Jämtlands län

Postadress: 831 86 Östersund
Besöksadress: Residensgränd 7
Telefon: 010-225 30 00
jamtland@lansstyrelsen.se
www.lansstyrelsen.se/jamtland